

Tekstiili kaubandus, jäätmed ja säästlik eluviis

Tekstiili- ja rõivatööstus on äärmiselt globaliseerunud. Programm annab ülevaate tekstiili ahelas toimuvast keskkonna koormamisest ning toob välja seosed meie endi tarbimisharjumustega. Lisaks probleemi väljatoomisele käsitletakse esmaseid samme võimalustest muuta väga lihtsalt oma elustiil keskkonnasäästlikumaks - jäätmete sorteerimine, taaskasutus, tarbimise vähendamine. Uikala jäätmejaama külastusel nähakse, mis jäätmetest edasi saab.

Sihtrühm: põhikooli II ja III aste, gümnaasium (vastavalt sihtrühma teadlikkusele on teemakäsitus veidi erinev)

Eesmärgid. Programmis osaleja:

- ☐ mõistab enda ja globaalse kaubanduse seost ning selle mõju keskkonnale
- ☐ mõistab kui lihtne ja oluline on tegelikult elada keskkonnasäästlikumalt
- ☐ mõistab jäätmete sorteerimise vajadust ja teab kuidas neid sorteerida
- ☐ teab tekstiili jäätmete taaskasutuse võimalusi
- ☐ väärtustab keskkonna tähtsust meie igapäevaelus

Õpipädevused: õpipädevus, loodusteaduste ja tehnoloogiate pädevus, enesemääratluspädevus, ettevõtlikkuspädevus

Seos õppekavaga:

PK Loodusõpetus II aste: Loodusvarad; elukeskkond Eestis; keskkonnakaitse.

PK Loodusõpetus III aste: Elus- ja eluta looduse seosed.

PK Bioloogia III aste: Ökoloogia ja keskkonnakaitse.

PK Geograafia: Kaardiõpetus.

Gümn Geograafia: Rahvastik ja majandus. Loodusvarade majandamine ja keskkonnaprobleemid.

Läbiv teema: Keskkond ja jätkusuutlik areng.

Meetodid: kaardistamine, viktoriin, positsioneerimine, sorteerimine, rühmatöö, prügila külastamine.

Juhis õpetajale:

Õpikeskkonna eripära: Uikala prügila külastamisel tuleb täita sealseid reegleid.

Programm on kohandatav liikumispuudega õpilastele.

Märksõnad: jäätmed, säästlik eluviis, kaubandus, keskkond

Aeg: aastaringselt

Kestus: 2,5-3 h

Rühma suurus: kuni 24 õpilast + kuni 2 õpetajat

Hind: 230 eurot/ 1 rühm

Korraga on võimalik vastu võtta maksimaalselt 1 rühma.

Keel: eesti, vene

Tegevuste käik

- **Sissejuhatus (10min).** Tutvumine, tegevusplaani tutvustamine, reeglite sisseseadmine.

- **Tekstiilitööstus (35min).** Ülesanded kasumi ja vastutustunde vahel.
 - o Alguses selgitatakse välja, millised on õpilaste isiklikud hoiakud seoses rõivaste ja tarbimisega. Ruumis on kaks posti. Õpilased on nende vahel kujuteldaval joonel, seejärel hakkavad nad vastavalt oma hoiakutele iga küsimuse järel kahe posti vahel positsioneerima. Näiteid küsimustest: Kui kaua kulub sul hommikul riiete valimiseks? Kui oluline on sinu jaoks tootemark? Kui sageli ostad uusi riideid? Kui paljusid riideesemeid sa oma kapist kannad? Jms. Analüüsitakse tulemusi.
 - o Viktoriini teemal tekstiilitööstus: kasumi ja vastutustunde vahel. Õpilased moodustavad väikesed rühmad. Iga rühm saab "viktoriini" vastuste koopiad, kuid vastused on läbisegi. Programmi juht loeb ette esimese küsimuse. Rühmad pakuvad oma vastuse. Esimesena õige vastuse andnud rühm saab punkti.
 - o Visualiseerimine maailmakaardil "Minu teksapükste maailmareis". Teksapükste näiteid kasutades saavad õpilased ülevaate tootmise globaliseerumisest ja tutvuvad tootmise rahvusvaheliseks muutumise põhjustega.
- **Praktiline ülesanne (15min).** Jäätmete sorteerimine.
 - o Suurtes kastides või põrandal on hulk erinevaid jäätmeid (osa on mudelitena, nt tegeliku külmkapi asemel on mudel). Jäätmete lähedusse on asetatud erinevad alused, nn konteinerid: olmejäätmetele, pakendile, biolagunevatele jäätmetele, ohtlikud jäätmed, paber ja papp. Õpilased peavad nn jäätmed ära sorteerima. Lõpus vaadatakse ühiselt tulemus (nn konteinerid) üle. Kas kõik jäätmed läksid õigesse kohta? Arutatakse, milliste jäätmete üle oli kõige keerulisem otsustada.
- **Rühmatöö (20min).** Jäätmetekke vähendamise võimalused.
 - o Õpilased jagatakse rühmadesse. Iga rühm saab loosi alusel äsja sorteeritud jäätme konteineri. Õpilased peavad rühmatööna kirja panema antud jäätmete vähendamise ja ringmajanduse võimalused. Iga rühm esitab oma töö tulemused.
- **Uikala prügila külastamine (60min).** Peale ohutusreeglite tutvustamist näidatakse õpilastele kuidas käib prügilas jäätmete sorteerimine ja ladustamine ning mis sellega kaasneb?
- **Kokkuvõte (10min).** Suuline osa, kus programmi läbiviija küsib päeva jooksul õpitud teemadel kontrollküsimusi. Nt kas ja millistes aspektides on osalejate garderoob keskkonda mõjutanud, miks on jäätmete sorteerimine ja taaskasutus oluline, kuidas mida taastöödeldakse jms. Õpilased toovad näiteid, kuidas keskkonda säästa ja keskkonnakasutust vähendada ning milliseid muutusi nad oma elustiilis sisse viivad.

Kaasas olevad õpetajad ja vanemad teevad protsessi kaasa, võivad soovi korral oma õppegrupi moodustada ning vajadusel assisteerivad grupi haldamisel.

Õppematerjalid ja vahendid:

- ✓ kontuurkaart
- ✓ maailmakaart
- ✓ viktoriini küsimused ja vastused
- ✓ pildid
- ✓ jäätmed ja sorteerimiskastid
- ✓ riidetükid, käärid, liim, niit, nõel ja muud vajalikud tarvikud taaskasutuse töötoa läbiviimiseks

Tekstiilikaubanduse osa allikas:

http://www.knowyourlifestyle.eu/images/uploads/kyl_3_tekstiil_est.pdf

Juhendajad:

Ingrid Kuligina on keskkonnahariduse ja õuesõppeprogramme loonud ja läbi viinud juba 2006 aastast, vahepeal Keskkonnaameti keskkonnahariduse spetsialistina. Ida-Virumaa Keskkonnahariduse Ümarlaua juhtrühma liikmena on ta alati kursis uusimate suundadega. 2011 nimetati ta maakonna aasta koolitajaks, aasta matkategelase tiitli on teeninud kolm korda. Ingrid koolitab ja koolitub pidevalt. Veel on ta nii kultuuri- kui loodusgiid, retkejuht, piirkonna turismiarendaja, Alutaguse Matkaklubi eestvedaja ning Eesti matkaspordi edendaja.

Gradislava Juśmanova on hariduselt geograaf, kuid on keskkonnahariduse ja õuesõppeprogramme läbi viinud juba üle tosina aasta. Ta ei puudu üheltki keskkonnahariduse konverentsilt. Gradislaval on suur kogemus matkaalaste laagrite, kokkutulekute ja võistluste korraldamisel ning aastaid koolitas ta matkaringides välja noori auhinnatud matkasportlasteks. Praegu veab ta Kohtla-Järvel mälumänguringi. Lisaks on Gradislava Ida-Virumaa looduse-, ajaloo-, kultuuri-, tööstuspärandi giid.

Aili Reiman on olnud loodusainete õpetaja lausa 16 aastat. Suurt kogemustepagasit on ta siiski pidevalt täiendanud. Oma loodusteaduste bakalaureusekraadile on ta hiljuti juurde läbinud uurimusliku õppe-, muutunud õpikäsitluse ja muutuva õpetaja, suhtlemise ja koostöö ning erivajadustega lastele keskendunud kursuseid. Aili on ka aktiivne liige Eesti Keskkonnahariduse Ühingu.